

17.2.2023

EOAK/6108/2022

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Pasi Pölönen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Päivi Pihlajisto

TYÖTTÖMYYSETUUSASIAN KÄSITTELY

1 KANTELU

Kantelija arvosteli X:n (TE-toimisto) ja Y:n kaupungin työllisyyspalvelujen menettelyä työkokeilun keskeytymiseen liittyvän työttömyysetuusasiansa käsittelyssä.

Kantelija kertoi, että olleessaan Z:n kaupungin työllisyyspalvelujen asiakkaana hän aloitti marraskuussa 2021 kolmen kuukauden työkokeilun Ä:ssä. Työkokeilu eteni hyvin ja kantelija oli motivoitunut ja sopi työkokeilulle kolmen kuukauden jatkokauden. Kantelijan tilanne muuttui tammikuussa 2022, minkä vuoksi hän haki sairauslomaa. Kun kantelija oli lääkärin vastaanotolla maanantaina 7.2.2022, hän sai Ä:stä puhelun, jossa kantelijalle ilmoitettiin, että työkokeilu keskeytetään. Kantelijan edellinen sairausloma päättyi perjantaina 4.2.2022. TE-toimiston mukaan kantelijalla ei ollut oikeutta jatkoon, koska hänellä ei ollut sairauslomatodistusta lauantaille ja sunnuntaille 5. ja 6.2.2022.

Kantelija kertoi, että hän sai TE-toimistolta päätöksen, jossa hänen päivärahaoikeutensa evättiin. Kantelija teki asiasta valituksen sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalle 14.06.2022, koska päätöksen tiedot ja perustelut olivat hänen mielestään virheellisiä.

Kantelija sai Y:n työllisyyspalveluilta 7.10.2022 viestin, joka sisälsi samansisältöisen selvityspyynnön, jonka TE-toimisto teki helmikuussa 2022. Kantelijasta näytti siltä, että työllisyyspalvelut aloitti uudelleen saman asian käsittelyn. Kantelijan näkemyksen mukaan menettely ei voi olla lainmukaista, koska siinä yritetään häivyttää aikaisempi kanssakäyminen aloittamalla koko prosessi uudestaan ja estetään näin kantelijan tekemän valituksen käsittely. Kantelija totesi, että työttömyyskassan verkkosivuilla oli tieto, että TE-toimisto oli ollut passiivinen valituksen suhteen. Työllisyyspalvelut ei ole esittänyt mitään perusteluja prosessin uudelleen aloittamiselle.

TE-toimisto käytti päätöksen tekemiseen neljä kuukautta, vaikka kantelija oli parhaansa mukaan toimittanut TE-toimistolle kaiken pyydetyn materiaalin viipymättä.

Kantelija pyysi oikeusasiamiestä ottamaan kantaa, ovatko kaikki prosessissa mukana olleet tahot toimineet lainmukaisesti. Kantelija totesi, ettei voi olla niin, että asianmukainen valitus jää käsittelemättä ja unohtuksiin toisen osapuolen tahallisen välinpitämättömyyden takia. Keskeneräinen prosessi on ollut kantelijalle henkisesti raskas unohtamatta taloudellista menetystä. Työttömyyskassan päätöksen perusteena oleva TE-toimiston lausuntoketju on kantelijan mukaan sisällöltään ja muodoltaan hyvin outo ja erittäin huonosti ymmärrettävä eikä varmaankaan täytä laillisuuden kriteerejä. Kantelija totesi, ettei voi ymmärtää, miten TE-toimiston virkailija voi keksiä omiaan vastoin kantelijan lähettämää kirjallista lausuntoa. Vielä oudommaksi asia muuttuu, kun luetaan työkokeilun purkamisperusteita, jotka nekään eivät täyty. Asian siirto Y:n kaupungin työllisyyspalveluille ei tee asiaa yhtään selkeämmäksi.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin TE-toimiston ja Y:n kaupungin työllisyyspalvelujen selvitykset (liitteenä).

3 RATKAISU

3.1 TE-toimiston selvitys

Kantelija oli vuonna 2022 Z:n ja Y:n työllisyyspalvelujen asiakkaana. Kantelija aloitti työkokeilun 15.11.2021 Ä:ssä. URA-asiakastietojärjestelmän kirjausten perusteella työkokeilun järjestäjä ilmoitti 15.2.2022 Z:n työllisyyspalveluille, että kantelija keskeytti työkokeilun 4.2.2022. Z:n työllisyyspalvelut teki kantelijalle työkokeilun keskeytymisestä selvityspyynnön TE-toimiston asiantuntijakäsittelyyn. Kantelija vastasi selvityspyyntöön 15.2.2022. Selvityksessään kantelija kertoi, että hän ei keskeyttänyt työkokeilua, vaan työkokeilun järjestäjä soitti kantelijalle 7.2.2022 ja ilmoitti työkokeilun keskeytymisestä.

TE-toimiston työttömyysturvan asiantuntija pyysi 11.3.2022 URA-järjestelmän kautta tehtävällä kuntakokeiluilmoituksella Z:n työllisyyspalveluja selvittämään työkokeilun keskeytymiseen liittyvää asiaa uudelleen kantelijan antaman selvityksen perusteella. Kyseiseen kuntakokeiluilmoitukseen on kirjattu:

"Hei! Asiakas ilmoittaa selvityksessään "En siis ole itse keskeyttänyt tai ilmaissut haluani keskeyttää työkokeilua. Itse haluaisin jatkaa." Kyse on siis siitä, että Z:n ja Ä:n kuntakokeilu on keskeyttänyt hakijan työkokeilun työnantajan esityksen pohjalta. Tämä selvityspyyntö on siis myös samalla kuuleminen, teidän täytyy kuulemisen pohjalta tehdä keskeyttämispäätös ja siinä on 30 päivän oikaisuvaatimusaika. Kysy lisätietoja esimieheltäsi kuka teillä tekee keskeyttämispäätöksen ja tämä keskeyttämispäätös tulee lähettää TTV:lle (työttömyysturvan vastuualueelle) ja asiakkaalle oikaisuvaatimusohjeen kanssa.

Voit lähettää keskeyttämispäätöksen suoraan minulle. Käsittelen tuon selvityspyynnön, kun TTV/ja minä saa keskeyttämispäätöksen".

Kun kuntakokeilu ei reagoinut asiaan, TE-toimiston työttömyysturvan asiantuntija päätti käsitellä asian alkuperäisen ilmoituksen perusteella ja asetti kantelijalle 14.3.2022 työssäolovelvoitteen työvoimapolitiisella lausunnolla.

TE-toimisto totesi, että asiantuntijan olisi tullut asian riittävän ja asianmukaisen käsittelyn vuoksi odottaa Z:n työllisyyspalvelujen vastausta ja mahdollisia toimenpiteitä tekemäänsä kuntakokeiluilmoitukseen liittyen. Lisäksi kyseinen työvoimapolitiinen lausunto annettiin virheellisesti Kelalle, vaikka lausunto olisi tullut antaa työttömyyskassalle. Tämä tuli ilmi, kun kantelija jätti 12.5.2022 verkkopalvelun kautta yhteydenottopyynnön, jossa hän kertoi, ettei ollut saanut päätöstä, josta voisi valittaa työttömyysetuusiassa. Kantelijan työvoimapolitiiset lausunnot annettiin 19.5.2022 työttömyyskassalle. Tuolloin asiantuntija antoi työvoimapolitiiseen lausuntoon liittyvän ns. jatkolausunnon virheellisellä alkamispäivämäärällä 5.5.2022, kun oikea päivämäärä oli 5.2.2022. Kyseisen päivämäärävirheen asiantuntija korjasi heti antamalla uuden lausunnon.

Kantelija teki valituksen työvoimapolitiiseen lausuntoon perustuvasta Palvelualojen työttömyyskassan päätöksestä. Työttömyyskassan lausuntopyyntö työttömyysetuusiassa muutoksenhaussa saapui TE-toimistoon 15.6.2022.

Työttömyysetuusiassa muutoksenhakuun liittyvien valitusvastineiden käsittelyaika on TE-toimistossa pitkä. Kantelijan valitus otettiin käsittelyyn TE-toimistossa 9.9.2022. Kantelija kertoi valituksessaan työkokeilun järjestäjän ilmoittaneen 7.2.2022 hänelle, että työkokeilu keskeytetään. Valitusasian käsittelyyn ottanut asiantuntija otti 9.9.2022 sähköpostitse yhteyttä Y:n työllisyyspalveluihin ja kysyi, millä tavalla työkokeilun järjestäjä oli ilmoittanut kantelijan keskeyttäneen työkokeilun ja pyysi asiasta ilmoitusta, jos se on tullut kirjallisena.

Y:n työllisyyspalvelujen asiantuntija vastasi samana päivänä TE-toimiston asiantuntijalle, että työkokeilun järjestäjältä oli tullut tieto työkokeilun keskeyttämisestä asiantuntijan sähköpostiin helmikuussa. Työllisyyspalveluiden asiantuntija oli vaihtanut työpaikkaa Z:n työllisyyspalveluista Y:n työllisyyspalveluihin heinäkuussa eikä hänellä siten enää ollut pääsyä sähköpostiin ja alkuperäiseen työkokeilun järjestäjän antamaan työkokeilun keskeyttämisilmoitukseen. Työllisyyspalvelujen asiantuntija ilmoitti työttömyysturvan asiantuntijalle, että sähköpostissa oli kerrottu, että työkokeilun tavoitteet eivät täyty poissaolojen takia ja työkokeilu joudutaan keskeyttämään.

Saamansa tiedon perusteella TE-toimiston työttömyysturvan asiantuntija lähetti 12.9.2022 Y:n työllisyyspalveluille kuntakokeiluilmoituksen kautta seuraavan pyynnön kantelijan asian selvittämiseksi:

"Työttömyysturva. Hei! Valituksen yhteydessä OP9-lausunnosta on käynyt ilmi, että hakija ei keskeyttänyt työkokeilua vaan kokeilun järjestäjä (tavoitteet eivät täyty). Asiassa olisi tullut tehdä kuuleminen ja keskeyttämispäätös, ja selvittää asia tarvittaessa sen jälkeen tt-asiana (*työttömyysturva-asiana*). Tarkistatthän tilanteen ja hoidatte tarvittavat menettelyt. Asiakkaan mukaan työnantaja soittanut hänelle 7.2.2022. Hakija ollut Z-Ä:n asiakas kokeilun päättyessä. Annatthän myös OF1-lausunnon, että asia palaa uudelleen selvitettäväksi."

Työkokeilun keskeyttämisestä tulee tehdä päätös poissaolojen perusteella, jos henkilö on luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi kokeilupäivää tai jos poissaoloja muutoin on niin paljon, etteivät kokeilulle asetetut tavoitteet täyty. Ennen keskeyttämispäätöksen tekemistä TE-toimiston tai kunnan tulee varata asiakkaalle tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. Kantelijan asiassa toimivalta keskeyttämispäätöksen tekemiseen oli kunnalla. Edellä mainitun kuntakokeiluilmoituksen lähettämisen jälkeen TE-toimiston työttömyysturvan asiantuntija antoi 16.9.2022 kantelijan työttömyysturvan muutoksenhakuasiassa valitusvastineen työttömyyskassalle. Vastineessa todetaan, että asia on palautettu uudelleen käsittelyyn toimivaltaiselle viranomaiselle eli Y:n työllisyyspalvelulle.

URA-järjestelmän kirjausten perusteella Y:n työllisyyspalvelujen asiantuntija pyysi 14.9.2022 Ä:stä alkuperäistä ilmoitusta työkokeilun keskeyttämisestä ja samalla lähetti kantelijalle kuulemiskirjeen työkokeilun keskeyttämisestä. URA-järjestelmän kirjausten mukaan kantelija ei vastannut kuulemiskirjeeseen. Y:n työllisyyspalvelut teki 7.10.2022 kantelijalle työkokeilun keskeyttämispäätöksen, jossa todetaan, että työkokeilu on keskeytetty 5.2.2022 alkaen. Keskeyttämisen perusteeksi todettiin luvattomat poissaolot.

Y:n työllisyyspalvelut toimitti 9.12.2022 TE-toimistoon uuden päätöksen työkokeilun keskeyttämisestä todeten aiemmin 7.10.2022 lähetetyn päätöksen olleen virheellinen. Uudessa keskeyttämispäätöksessä todetaan, että työkokeilu on keskeytetty, koska työkokeilun tavoitteet eivät ole täyttyneet poissaolojen vuoksi.

TE-toimisto kumosi 17.10.2022 antamallaan työttömyysetuuden maksamisen mahdollistavalla työvoimapolitiisella lausunnolla aiemmin annetun työttömyysetuuden maksamisen estävän lausunnon todeten, että:

"Y:n kuntakokeilun 7.10.22 antamalla keskeyttämisspätöksellä on keskeytetty hakijan työkokeilu 4.2.22, koska tavoitteet eivät olleet täyttyneet. Hakija on aiemmin esittänyt sairauslomatoistukset ja terveydentilasta johtuen hän oli poissa palvelusta. Kokonaisharkintaan perustuen katsotaan, että työkokeilun keskeyttäminen ei aiheuta työttömyysetuuden estävää lausuntoa. OP9 5.2.22 kumotaan."

Kantelijan työttömyysetuusasiassa helmikuussa 2022 annettu työvoimapolitiinen lausunto tuli uudelleen tarkasteltavaksi muutoksenhakuasian käsittelyn yhteydessä syyskuussa 2022. Viivästykseseen käsittelyssä vaikutti myös se, että työvoimapolitiiset lausunnot oli helmikuussa 2022 alun perin annettu virheellisesti Kelalle, vaikka ne olisi tullut antaa työttömyyskassalle. Tästä johtuen kantelija sai valituskelpoisen päätöksen työttömyyskassalta vasta 19.5.2022. TE-toimisto totesi, että kantelijan asiassa työttömyysetuusasian muutoksenhakuun liittyvän valitusvastineen antamisessa kesti noin kolme kuukautta siitä, kun muutoksenhakuun liittyvä lausuntopyyntö saapui TE-toimistoon.

Valituksen kohteena olevan asian ratkaisun perustuessa työvoimapolitiiseen lausuntoon, työttömyysetuuden maksajan tulee pyytää TE-toimistolta lausunto asiasta ennen asian toimittamista sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan tai vakuutusosoikeuden käsiteltäväksi. Koska työttömyysetuuden maksajan pyyntö on työttömyysturvalaissa tarkoitettu lausunnon täydentämisspyyntö, TE-toimiston tulisi antaa lausunto viipymättä. X:n ELY-keskuksen antaman työttömyysturvalain soveltamista koskevan menettelytapaohjeen mukaan TE-toimistojen tulisi kyetä antamaan oma valitusvastineensa noin kolmessa viikossa. Valitusvastineiden laatimisen käsittelyaika oli 95 vuorokautta (tilanne 19.01.2023).

TE-toimisto pahoitteli valituksen pitkää käsittelyaika. TE-toimiston mukaan työttömyysturvan muutoksenhakuasioiden valitusvastineiden laatimisen käsittelyaika on ollut pitkä koko valtakunnallisen työttömyysturvan vastuualueen toiminnan ajan.

Työttömyysturvan vastuualue on joutunut resurssivajauksen vuoksi säännöllisin väliajoin siirtämään henkilöitä valitusvastineiden käsittelystä tekemään työvoimapolitiisia asiantuntijalausuntoja, jotta on voitu turvata asiantuntijalausuntojen käsittelyajan pysyminen säädetyssä enintään 30 päivän määräajassa. Työttömyysturvan vastuualueella on kolme tiimiä, joiden tehtävänkuvaa kuuluu sekä valitusvastineiden että asiantuntijalausuntojen tekeminen. Vuonna 2022 tiimit pääsivät yhteensä vain noin 15 viikon ajan tekemään myös valitusvastineita.

Lisäksi nykyisen asiakastietojärjestelmän vuoksi työttömyysturvan vastuualue on joutunut käyttämään huomattavan paljon resurssia (noin 20 henkilötyövuotta) saapuvan postin käsittelyyn. Uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönotto tulee huomattavasti vähentämään postin käsittelyyn tarvittavaa resurssia, jolloin tämä työpanos voidaan siirtää asiantuntijalausuntojen antamisen pariin. Tämä tarkoittaa sitä, että jatkossa asiantuntijoita, joiden tehtävänkuvaan kuuluu sekä asiantuntijalausuntojen antaminen että muutoksenhaun valitusvastineiden laadinta, ei tarvitse enää toistuvasti siirtää tekemään ainoastaan asiantuntijalausuntoja, vaan he pystyvät hoitamaan myös valitusvastineiden käsittelyä.

Asian pitkän käsittelyajan lisäksi TE-toimisto pahoittelee työttömyysetuusasian käsittelyssä helmikuussa 2022 tapahtunutta virhettä, jonka seurauksena kantelijalle on aiheutunut haittaa. TE-toimiston työttömyysturvan asiantuntijan olisi ehdottomasti kuulunut odottaa Z:n työllisyyspalvelujen toimenpiteitä asiassa ennen työvoimapolitiittisen lausunnon antamista, kun kantelijan antaman selvityksen perusteella ilmeni, ettei kyseessä välttämättä ollutkaan kantelijan omasta pyynnöstä tapahtunut työkoikeilun keskeyttäminen. Kyseisen työvoimapolitiittisen lausunnon antanut asiantuntija kertoi, että toimisi nyt asian toisin. Asiantuntija ilmaisi lisäksi olevansa pahoillaan tapahtuneesta. TE-toimisto totesi, että koska asiassa on annettu useita työvoimapolitiittisiä lausuntoja uudelleen siten, että niillä on korjattu aiemmin annettuja lausuntoja, työvoimapolitiittisten lausuntojen muodostama kokonaisuus on paikoin hankalasti ymmärrettävä.

Työvoimapolitiittinen lausunto tulee aina perustella ja perusteluista tulee ilmetä, mikäli lausunnossa on kyse aiemmin annetussa lausunnossa olleen virheen korjaamisesta. Perusteluille varattu tila on nykyisessä asiakastietojärjestelmässä lyhyt, minkä vuoksi lausuntojen perusteluja on usein tarvetta jatkaa toiseen samalla lausuntokoodilla samasta päivästä annettavaan lausuntoon. Lausunnosta tulee myös ilmetä, että perustelut jatkuvat toisessa lausunnossa. Tästä johtuen kantelijan asiassa on annettu ns. jatkolausuntoja. Tämä on valitettavasti ollut omiaan lisäämään työvoimapolitiittisten lausuntojen luettavuuden hankaluutta. TE-toimiston käsityksen mukaan jatkossa tarve ns. jatkolausuntojen käyttämiseen vähenee, kun uudessa asiakastietojärjestelmässä perusteluille varattu tila on pidempi.

3.2 Y:n kaupungin selvitys

Kantelija aloitti marraskuussa 2021 työkoikeilun Ä:ssä. Kantelija jäi tammikuussa 2022 sairauslomalle. Ä:stä ilmoitettiin kantelijalle 7.2.2022 työkoikeilun keskeyttämisestä. TE-toimisto teki päätöksen, jonka perusteella kantelijan päivärahaoikeus evättiin.

Kantelija teki päätöksestä valituksen sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakuntaan 14.6.2022, koska kantelijan mielestä päätöksen perustelut ja tiedot olivat virheellisiä. Kantelija sai 7.10.2022 työllisyyspalveluista viestin, jossa kantelijalta pyydettiin selvitystä työkokeilun keskeyttämistä koskevassa asiassa. Kantelija tuli Y:n työllisyyspalveluiden asiakkaaksi kesäkuussa 2022 ja oli tätä ennen Z:n työllisyyspalvelujen asiakas.

Työllisyyspalveluiden asiantuntija sai 12.9.2022 TE-toimistolta pyynnön tehdä työkokeiluasiassa kuuleminen ja keskeyttämisspätös sekä antaa kantelijalle lausunto, jolla asia palaa uudelleen selvitettäväksi. TE-toimisto pyysi työllisyyspalveluita kuulemaan kantelijaa työkokeilun keskeyttämistä koskevassa asiassa, koska kuulemista ei oltu ennen kantelijan siirtymistä Y:n työllisyyspalveluiden asiakkaaksi tehty hallintolain edellyttämällä tavalla.

Työllisyyspalvelujen asiantuntija tiedusteli 14.9.2022 Ä:stä alkuperäistä ilmoitusta työkokeilun keskeyttämisestä ja lähetti kantelijalle kuulemiskirjeen, jossa kantelijaa pyydettiin toimittamaan vastine viimeistään 5.10.2022. Kantelija ei toimittanut pyydettyä vastinetta määräaikaan mennessä. Työllisyyspalvelut lähetti 17.10.2022 kantelijalle päätöksen työkokeilun purkamisesta ja muutoksenhakuohjeet sekä toimitti asiakirjat TE-toimistolle, josta pyyntö suorittaa kuuleminen kantelijan asiassa oli tullut. Kantelijan työnhaku oli voimassa 26.8.2022 asti.

Kantelija oli sähköpostilla yhteydessä työllisyyspalveluihin 17.10.2022 ja pyysi lähettämään kaiken päätöksen perusteena olevan materiaalin. Työllisyyspalveluiden asiantuntija soitti kantelijalle 17.10.2022 ja kertoi tehdystä työttömyysturvapäätöksestä. Kantelija oli 27.10.2022 sähköpostitse asiantuntijaan yhteydessä ja pyysi kuulemiskirjettä sekä päätöksen kumoamista. Työllisyyspalvelujen asiantuntija oli yhteydessä kantelijaan 31.10.2022 ja tiedusteli, eikö kantelija ollut saanut hänelle toimitettua aineistoa, minkä lisäksi asiantuntija kertoi, että kantelijalle oli tehty työttömyysturvapäätös, jonka perusteella kantelija oli oikeutettu takautuvasti työttömyysetuuteen 5.2.2022 lukien.

Työllisyyspalvelut viittasi työkokeilun keskeyttämisen osalta hallintolain 6 luvun 34 ja 36 §:iin, joissa säädetään asianosaisen kuulemisesta.

Kantelijan työkokeilun keskeyttämistä koskevaa asiaa käsiteltiin Z:n työllisyyspalveluissa ennen kantelijan siirtymistä Y:n työllisyyspalvelujen asiakkaaksi. Y:n työllisyyspalvelut lähetti kantelijalle työkokeilun keskeyttämistä koskevan kuulemiskutsun ja otti asian uudelleen käsiteltäväksi, koska TE-toimisto ohjeisti työllisyyspalveluja suorittamaan uudelleen kuulemisen.

Ottaen huomioon hallintolain asianosaisen kuulemista koskevat säännökset ja sen, että Y:n työllisyyspalvelut toimi asiassa TE-toimiston ohjeiden mukaisesti, työllisyyspalvelut katsoi, että asian käsittelyssä on toimittu asianmukaisesti.

3.3 Asiaa koskevat säännökset

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Hallintolain (434/2003) 7 §:ssä on säännös palveluperiaatteesta ja palvelun asianmukaisuudesta. Säännöksen mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti. Asianmukaisuus edellyttää huolellisuutta asian käsittelyssä.

Työttömyysturvalain (1290/2002) 12 luvun 4 §:n 2 momentissa todetaan, että jos Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa ei voi oikaista valituksen kohteena olevaa päätöstä 1 momentissa mainituin tavoin, sen on 30 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä toimitettava valituskirjelmä ja lausuntonsa asianomaisen muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi. Edellä mainitun säännöksen 3 momentin mukaan 2 momentissa tarkoitetusta määräajasta voidaan poiketa, jos valituksen johdosta tarvittavan lisäselvityksen hankkiminen sitä edellyttää. Lisäselvityksen hankkimisesta on tällöin viipymättä ilmoitettava valittajalle. Valituskirjelmä ja lausunto on kuitenkin aina toimitettava asianomaiselle muutoksenhakuelimelle 60 päivän kuluessa valitusajan päättymisestä.

Työttömyysturvalaissa ei ole säädetty TE-toimistolle määräaika valitusvastineen antamiselle.

Hallintolain 23 §:n mukaan hallintoasia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

3.4 Asian arviointi

Oikeusasiamiehen mahdollisuus esittää hyvitystä

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 11 §:n 1 momentin mukaan oikeusasiamies voi laillisuusvalvontaansa kuuluvassa asiassa tehdä toimivaltaiselle viranomaiselle esityksiä tapahtuneen virheen oikaisemiseksi tai epäkohdan korjaamiseksi.

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on viitannut edellä mainittuun lainkohtaan antaessaan mietinnön hallituksen esityksestä laeiksi eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain ja valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain muuttamisesta (PeVM 12/2010 vp). Mietinnön mukaan on mahdollista, että oikeusasiamies tekee toimivaltaiselle viranomaiselle esityksen erimielisyyden sopimiseksi. Oikeusasiamies on antanut kannanottoja, joissa viranomaisia on suositeltu hyvittämään aiheutunut vahinko. Valiokunta piti esityksen tekemistä asian sopimiseksi ja hyvityksestä selvissä tapauksissa perusteltuna kansalaisen pääsemiseksi oikeuksiinsa, sovinnollisen ratkaisun löytymiseksi ja turhien oikeusriitojen välttämiseksi.

Oikeusasiamiehen hyvitysesityksellä tähdätään siihen, että tapahtunut virhe voidaan hyvittää. Hyvitys on laajempi kuin vahingonkorvauslaissa tarkoitettu vahingon tai vahingonkorvauksen käsite. Oikeusasiamiehen hyvitysesitys voi tarkoittaa myös aineettoman vahingon korvaamista (ns. kärsimyskorvaus). Vahinkojen hyvittäminen oikeusasiamiehen esityksen perusteella on samalla yksi asian sovinnollisen ratkaisun muoto.

Kannanotto

Saamani selvityksen perusteella katson TE-toimiston toimineen hyvän hallinnon perusteiden vastaisesti, kun se ei maaliskuussa 2022 selvittänyt riittävän huolellisesti työkokeilun keskeytymistä ja siihen liittyvää työttömyysetuusia. TE-toimisto antoi 14.3.2022 Kelalle kantelijan työttömyysetuuden maksamisen estävän työvoimapoliittisen lausunnon. Kun kantelija tiedusteli 12.5.2022, miksi hän ei ollut saanut työttömyysetuutta koskevaa päätöstä, TE-toimisto huomasi antaneensa työvoimapoliittisen lausunnon virheellisesti Kelalle, vaikka se olisi pitänyt antaa työttömyyskassalle. TE-toimisto antoi 19.5.2022 työttömyyskassalle työttömyysetuuden maksamisen estävän työvoimapoliittisen lausunnon. Kun kantelija valitti työttömyyskassan päätöksestä sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakuntaan, TE-toimisto otti kantelijan työkokeilun keskeytymistä koskevan asian ja siihen liittyvän työttömyysetuusasian uudelleen käsittelyyn ja kumosi 17.10.2022 antamallaan työvoimapoliittisella lausunnolla aiemmin annetun työttömyysetuuden maksamisen estäneen lausunnon.

Työttömän työnhakijan perustoimeentulo työttömyyden aikana korvataan työttömyysetuudella (työttömyyspäiväraha ja työmarkkinatuki). Perustoimeentulon turvaamisessa olennaista on huolellisuus asioiden käsittelyssä. Mielestäni vaatimus perus- ja ihmisoikeuksien tehokkaasta toteutumisesta tässä tapauksessa edellyttää, että kantelijalla on oikeus asianmukaiseen hyvitykseen huolellisuuden laiminlyönnin ja pitkän käsittelyajan aiheuttamasta haitasta.

4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.4 esittämäni käsityksen TE-toimiston tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän sille jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain (978/2014) 1 §:n mukaan lakia sovelletaan valtioon kohdistuvan vahingonkorvausvaatimuksen käsittelyyn, jos vaatimus perustuu valtion viranomaisen virheeseen tai laiminlyöntiin taikka toimintaan, josta valtio vastaa tahallisuudesta tai huolimattomuudesta riippumatta. 2 §:n mukaan lain soveltamisalaan kuuluvassa vahingonkorvaustoiminnassa toimivaltainen viranomainen on Valtiokonttori.

Lähetän tämän päätökseni Valtiokonttorille ja pyydän sitä olemaan sopivalla tavalla yhteydessä kantelijaan ja ratkaisemaan asian valtion vahingonkorvaustoiminnasta annetun lain perusteella. Pyydän Valtiokonttoria ilmoittamaan minulle viimeistään 30.6.2023, mihin toimenpiteisiin hyvitysesitykseni on antanut aihetta.